

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-unite*: Societatea Româno-Americană cu I. A. Decker (Concesiuni Petrolifere.— Hotărâre de consolidare.— Contestații la executare.— Apel.— Termen.— Retroactivitatea legilor de procedură).

Curtea de apel din București, secțiunea I: Leo Perlman cu Eliza și căpitan D. Cibuchy (Urmărire.— Poprire.— Sume lăsate datornicului cu caracter alimentar.— Imobil.— Venit.— Dacă poate fi urmărit).

PĂRERI ȘI DISCUȚIUNI.— *Ambulanța și ocoalele judecătorești*, de d-l N. Negru.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 17 Decembrie 1915

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Societatea Româno-Americană cu I. A. Decker

CONCESIUNI PETROLIFERE.— HOTĂRÎRE DE CONSOLIDARE.— CONTESTAȚII LA EXECUTARE.— APEL.— TERMEN.— RETROACTIVITATEA LEGILOR DE PROCEDURĂ.— ART. 45 ȘI 77 DIN LEGEA DE CONSOLIDARE DELA 8 Iunie 1913.

Termenul de apel într-o contestație la executare, introdusă sub legea veche de consolidare, însă judecată sub legea nouă, are a fi socotit conform art. 45 din legea nouă, și anume de 10 zile libere, iar nu după termenul prevăzut de art. 402 din procedura codului civil, care eră admis sub imperiul vechei legi de consolidare, și aceasta conform principiului că orice lege de procedură are, prin natura sa, putere retroactivă.

No. 16.— Respins, ca nefundat, recursul făcut de Societatea Româno-Americană, contra deciziunii Curții de apel din București, secția IV, No. 178 din 1914, în proces cu I. A. Decker.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. Marinescu; d-l avocat C. Xenii, pentru recu-

rent, în desvoltarea motivelor de casare; d-l procuror general Sc. Popescu, în concluziuni, pentru respingerea recursului.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea și greșită interpretare a art. 44, 45, 48 și 77 din legea de consolidare petroliferă din Iunie 1913, a art. 51 din regulamentul de aplicare a acestei legi, precum și a art. 402 din procedura civilă. Curtea de apel din București, secț. IV, prin decizia sa din 29 Noembrie 1914, No. 178, ne respinge ca tardiv apelul ce făcusem în contra hotărârii No. 156 din 1914, a comisiunei de consolidare din județul Prahova, pe motivul că această hotărâre fiind privitoare la contestația unei executări petrolifere, termenul de apel eră de zece zile libere dela pronunțare, conform art. 45 al legii de consolidări din 1913. Am arătat Curții că, în speță, acest articol nu-și putea găsi aplicativul, de oarece legea de consolidare din 1913, prin art. 77, și regulamentul său de aplicare, prin art. 51, prevăd formal că toate consolidările, introduse înainte de punerea în aplicare a acestei legi, se vor judecă după normele legii vechi. Or, sub imperiul vechei legi, apelurile asupra contestațiilor urmau a fi făcute o lună dela pronunțare, conform art. 402 pr. civ.

«Contestația noastră fiind introdusă încă din anul 1908, adică sub imperiul vechei legi de consolidări, urmă a fi judecată după normele acelei legi, care nu prevede termenul de zece zile din noua lege.

«Curtea aplică în mod greșit textele mai sus citate și dintr'un al doilea punct de vedere. Termenul de apel de 10 zile dela pronunțare, sub sancțiunea căruia Curtea ne anulează apelul, e prevăzut de lege numai în contra hotărârilor date de o instanță creată prin noua lege de consolidări, instanță care nu există sub vechia lege și care nu este instanță care, în speță, a dat hotărârea pe care o apelasem. Termenul de zece zile din noua lege, privește hotărârile ce se vor da pe cale de contestație de către tribunalul situațiunii terenului, adică de o instanță care pentru prima oară e creiată cu putere de judecată în această materie, de către legiuitorul din 1913. Or, în speță, contestația noastră fiind introdusă sub vechia lege, a fost judecată de către vechia instanță a comisiunei de consolidare, din care face parte și un inginer,

iar hotărîrea este dată de această comisiune în Septembrie 1914, pe baza art. 77 din noua lege, care lăsa ca vechile conflicte petrolifere să fie judecate după normele vechi legi. În atari condițiuni, numai prin violarea legii se putea aplica termenul de zece zile unor hotărîri pronunțate de alte instanțe decât cele prevăzute în art. 44 și 45 al noiei legi, fiind de principiu că formele și termenele de apel sau de recurs, au a se regula, nu după natura afacerii, ci după modul și normele cari au prezidat la judecata primei instanțe. Din acest îndoit punct de vedere, Curtea de apel, prin deciziunea atacată cu recurs, a dat o hotărîre casabilă, întrucât a violat textele și principiile mai sus arătate».

Având în vedere deciziunea adusă în recurs, din care se constată că Th. Georgescu a cerut și a obținut dela comisia de consolidare din județul Prahova, consolidarea mai multor bucăți de teren, prin hotărîrea acelei comisii, No. 404 din 1906; că, această hotărîre fiind rămasă definitivă, a fost executată de către portărelul respectiv, prin procesul-verbal din 12 Aprilie 1908; că, în contra acestei executări, Societatea «Româno-Americană» a făcut contestație în anul 1908, pretinzând că două din parcelele consolidate și asupra cărora Th. Georgescu a fost pus în posesiune, ar aparține acelei Societăți, fiind dejă consolidate pe numele ei; că, comisia de consolidare, judecând această contestație în anul 1914, a respins-o ca nefondată, prin hotărîrea No. 156 din 11 Septembrie acel an; că, în contra acestei hotărîri societatea «Româno-Americană» a făcut apel în ziua de 25 Septembrie 1914, pe care Curtea de apel din București, secția IV, prin decizia No. 178 din 1914, l-a respins ca tardiv; că, societatea făcând recurs contra acelei deciziuni, această Inaltă Curte, secția II, în urma a două divergențe de opinii, a trimis procesul în cercetarea secțiunilor-unite, în conformitate cu art. 20 din legea sa organică;

Având în vedere că, pentru a declara apelul tardiv, Curtea de apel se întemeiază pe dispozițiunile art. 45 din noua lege de consolidare din 8 Iunie 1913, pe care-l aplică în speță, motivând că apelul este făcut în contra unei hotărîri dată în contestația la executare, pronunțată sub noua lege de consolidare, și este introdus peste termenul de zece zile libere dela pronunțarea hotărîri, fixat prin citatul articol;

Considerând că, sub imperiul vechi legi de consolidare, din 9 Mai 1904, în care nu eră prevăzut dreptul de contestație la executarea hotărîrilor date în asemenea materie, jurisprudența a aplicat în materie dreptul comun, adică dispozițiile art. 402 din procedura codului civil;

Că, în urmă, prin legea din 8 Iulie 1913, s'a prevăzut anume dreptul de contestație și s'a dispus, prin art. 45, că hotărîrea dată asupra contestației, va fi supusă apelului, în termen de zece zile libere de la pronunțarea ei;

Că, în aceeași lege, s'a prevăzut, prin art. 77, că cererile de consolidare introduse înainte de punerea în aplicare a prezentei legi, se vor judeca după dispozițiunile legii din 1904;

Că, față de aceste dispozițiuni ale legii, chestiunea dedusă în judecata secțiunilor-unite, prin motivul de casare, este de a se ști dacă într'o contestație la executare, introdusă sub legea veche de consolidare, însă judecată sub legea nouă, apelul în contra hotărîrei dată asupra contestației are a fi făcut în termenul de zece zile libere, după cum prevede art. 45 din legea nouă, sau în termenul prevăzut de art. 402 din procedura codului civil;

Considerând că, în principiu, orice lege de procedură are, prin natura sa, putere retroactivă, fiindcă nimeni nu poate avea un drept câștigat în privința formelor pe care legiuitorul le edictează într'un interes public și, prin urmare, o lege nouă de procedură se aplică, afară de dispoziție expresă contrară, tuturor actelor ce se vor face după intrarea ei în vigoare, chiar când ele derivă din fapte juridice anterioare;

Că, la acest principiu nu s'a adus nici o derogățione prin art. 77 din noua lege de consolidare, în ce privește contestațiunile la executarea hotărîrilor de consolidare, de oarece acest articol nu se ocupă de consolidările judecate definitiv, sau de contestațiunile la executare, ci numai de cererile de consolidare, introduse înainte de punerea în aplicare a legii noi, adică de acelea cari se găseau încă pendinte la acea dată;

Că, dispozițiunea din art. 77 fiind astfel o excepție la regulile stabilite de legea nouă, cu privire la judecata cererilor de consolidare și excepțiunile fiind de strictă interpretare, nu se pot întinde și la contestațiunile la executare, și aceasta cu atât mai mult, cu cât contestația făcută în cauza de față de societatea «Româno-Americană» s'a judecat sub imperiul legii noi, și dreptul său de a apela hotărîrea dată asupra contestațiunei, nu s'a născut decât la pronunțarea acelei hotărîri, așa că partea apelantă nici n'ar putea invoca vr'un drept câștigat anterior punerii în aplicare a legii noi;

Că, așa fiind, cu drept cuvânt și dând o bună interpretare menționatelor texte de lege, Curtea de apel a declarat ca tardiv apelul făcut de societatea recurentă peste termenul prevăzut de art. 45 din legea de consolidare din 1913 și, prin urmare, motivul de casare este nefundat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 19 Decembrie 1915

Președinta d-lui Lazăr Munteanu, consilier

Leo Perlman cu Eliza și căpitan D. Cibucky

URMĂRIRE.— POPRIRE.— SUME LĂSATE DATORNICULUI CU CARACTER ALIMENTAR.— IMOBIL.— VENIT.— DACĂ POATE FI URMĂRIT.— ART. 408 PR. CIV.

URMĂRIRE.— IMOBIL DĂRUIT CU CARACTER ALIMENTAR.— VENITURI.— DACĂ POT FI URMĂRIȚE.— ART. 408 PR. CIV.

URMĂRIRE.— IMOBIL.— VENIT.— CARACTER ALIMENTAR.— APRECIEREA INSTANȚELOR DE FOND.— ART. 408 PR. CIV.

POPRIRE.— BUNURI CORPORALE ȘI INCORPORALE.— ART. 455 PR. CIV.

DOTĂ.— INALIENABILITATEA FONDULUI DOTAL.— VENIT.— INALIENABILITATEA LUI.— ART. 1248 ȘI 1249 C. CIV.

DOTĂ.— VENIT.— TREBUINȚELE CĂSĂTORIEI.— PRISOS.— URMĂRIRE.— ART. 1242, 1248 ȘI 1249 C. CIV.

¹⁰ Cu toate că dispozițiunile art. 408 pr. civ. prevăd neurmăribile numai sumele lăsate datornicului prin donațiuni sau testament cu titlu de pensie alimentară, totuș aceste dispozițiuni nefiind limitative, își au aplicațiunea și în ceea ce privește imobilele cari ar fi dăruite sau lăsate prin testament datornicului, pentru ca venitul lor să satisfacă trebuințele alimentare.

²⁰ Din moment ce se constată că un imobil a fost dăruit cu un caracter alimentar, veniturile lui nu pot fi urmărite sau poprite decât pentru datorii de alimente sau chirii.

³⁰ Deși prin un contract de donațiune se prevede că venitul imobilului are un caracter alimentar, instanțele de fond însă trebuie să examineze dacă realmente veniturile dăruite au acest caracter.

⁴⁰ Procedura civilă prevăzând în dispozițiunile art. 455, că vor putea fi urmărite sau poprite sumele sau efectele datorite datornicului său de către un al treilea, arată prin aceasta că poprirea nu poate avea ca obiect decât lucruri mobile corporale sau incorporale.

⁵⁰ Inalienabilitatea fondului dotal cuprinzând și inalienabilitatea venitului acestui fond, care nu este decât un produs, un accesoriu al fondului dotal, rezultă că și veniturile lui nu pot fi cedate sau urmărite.

⁶⁰ Cu toate că, în principiu, veniturile sunt ca

și fondul dotal inalienabile, totuș folosința bunurilor fiind conferită bărbatului, în scop de a susține sarcinile căsătoriei, urmează că atunci când veniturile dotale ar depăși aceste necesități, ele nemai corespunzând scopului, plusul lor se poate urmări.

No. 102.— Respins, apelul făcut de Leo Perlman, contra sentinței tribunalului Ilfov, secția II comercială, cu No. 936 din 1915, în proces cu Eliza și căpitan D. Cibucky.

S'au ascultat: d-l avocat Al. Cerban, pentru apelant, în susținerea apelului; d-l avocat C. Orănescu, pentru intimați, în combateri.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Leo Perlman, prin petițiunea înregistrată la No. 1448 din 1915, contra sentinței comerciale No. 936 din 1915 a tribunalului Ilfov, secția II comercială, prin care s'a admis contestația lor: Eliza D. Cibucky și căpitan D. Cibucky, în calitate de soț pentru autorizare, și s'a anulat poprirea încuviințată de acest tribunal, prin ordonanța cu No. 2042 din 1915 și efectuată de portărelul I. Constantinescu, de pe lângă tribunalul Argeș, prin procesul-verbal cu data de 19 Martie 1915;

Având în vedere că din debaterile orale, urmate în instanță, actele prezentate, cum și din concluziunile scrise, depuse de părți, se constată că Elizei D. Cibucky, cu ocazia trecerii sale în căsătorie după căpitan Cibucky, prin contractul dotal i s'a constituit ca dotă de către mama sa Maria T. Ionescu, cu autorizația soțului său T. Ionescu, 120.000 lei, care sumă nu va deveni exigibilă decât după moartea constituitoarei dotei, iar până atunci se obligă a-i plăti procente de 6.000 lei anual, și se mai stipulează, prin clauza prevăzută în contractul dotal la No. 5, că orice avere i-ar mai surveni, dela orșicine, să aibă caracter dotal; că, în timpul căsătoriei, la 10 Septembrie 1913, Al. Dristorian, astăzi decedat, dăruiește, prin actul de donație, autentificat și transcris la tribunalul Ilfov, secția de notariat, sub No. 1357 din 1913, fiicei sale, Elisa D. Cibucky, moșia Olănescu, zisă și Budănești-Teiu, în care se stipulează clauza: «Venitul moșiei nu se poate urmări, nici cedă, fiind dat cu caracter alimentar»; că, posterior acestei donațiuni, Eliza D. Cibucky, cu autorizația soțului său, căpitan D. Cibucky, emite mai multe cambii, în valoare de 9.000 lei, care nefiind achitate la scadență, Leo Perlman îi chiamă în judecată și obține contra lor hotărâri definitive; că, Leo Perlman, în executarea sentinței comerciale cu No. 857 din 1914, a tribuna-

lului Ilfov, s. II com., și a cărții de judecată cu No. 26 din 1915, a judecătoriei ocolului Focșani, poprind în mâinile arendașului moșiei Olăneasca, Obștea «Plugarul», prin reprezentantul său, Simion Ionescu, președintele ei, câștul de arendă a moșiei până la concurența sumei de 3180 lei, plus dobânzile legale până la achitare, Eliza D. Cibucky, cu autorizația soțului său D. Cibucky, face contestație la validarea popririi, ce s'a admis prin sentința comercială cu No. 936 din 1915, a tribunalului Ilfov, secția com., anulându-se poprirea și care prin acest apel este dedusă judecării acestei Curți;

Având în vedere că Eliza D. Cibucky, susține, în sprijinul contestației, în primul rând, că prin contractul de donație, fiind prevăzut, la art. 8, clauza că venitul moșiei Olăneasca nu se poate nici urmări, nici cedă, fiind dată cu caracter alimentar, și cum după dispozițiile art. 408 al. I pr. civ. când asemenea sume de bani s'au dăruit cu caracter alimentar, ele nu se pot urmări, nici sechestră decât pentru datorii de alimente, această poprire urmează a se invalida și, în al doilea rând, în cazul când Curtea ar găsi că această clauză este nulă, că prin contractul dotal stipulându-se că orice avere i-ar surveni să aibă caracter dotal, că această moșie, ale cărei venituri s'au poprit, fiind dăruită în timpul căsătoriei și devenind dotală, și întrucât folosința bunurilor dotale nefiind conferită bărbatului decât spre a susține sarcinile căsătoriei, ele nu se pot nici cesiona, nici face vr-o urmărire din partea creditorilor;

Având în vedere că, Leo Perlman se opune la admiterea acestei contestații și susține că dispozițiunea art. 408 al. I pr. civ. prevede, când obiectul donațiunii ar fi o sumă de bani, dăruită ca pensiuine alimentară; ori obiectul acestei donațiuni este imobilul al cărui venit s'a declarat urmărit, și cum dreptul de folosință asupra imobilului are un caracter imobiliar, ca și dreptul de proprietate al cărui atribut este, această donațiune neintrând în cadrul citatului text de lege, ale cărui dispozițiuni sunt de strânsă interpretare, poprirea este bine încuviințată; că, chiar dacă s'ar presupune că veniturile imobilului ar avea caracter alimentar, încă nu este suficient ca donatorul, în actul de donațiune, să declare că suma a fost dăruită sub titlu de pensiuine alimentară, mai trebuie ca instanța judecătorească să constate că în adevăr suma dăruită are acest caracter; or, când soții Cibucky au un venit de 30.000 lei, compus din 18.000 lei venitul moșiei dăruite, 6.000 lei venitul capitalului dotal de 120.000 lei și 6.000 lei, leafa anuală a soțului, nu se poate susține că venitul moșiei Budănești-Teiu le poate servi de alimente și întrucât donațiunea acestor venituri nu are caracter alimentar, poprirea efectuată este bine încuviințată, așa că, din oricare aceste privințe, contestația urmează a fi respinsă;

Având în vedere că, după dispozițiile art. 408 pr. civ., nu se vor putea urmări și sechestră decât pentru datorii de alimente, de chirii, între altele, sumele care s'au dăruit sau legat datornicului sub titlu de pensiuine alimentară;

Având în vedere că, cu toate că dispozițiunile art. 408 pr. civ., prevăd neurmăribile numai sumele lăsate prin donațiune sau testament, totuș acele dispozițiuni nu sunt limitative și își au aplicațiune și asupra imobilelor, atât pentru că clauza de inezisabilitate nu are nimic de ordine publică, legea, prin ea însăși, declarând-o valabilă când se referă la obiecte mobile, cât și pentru că considerațiunea de umanitate «ca donatarul sau legatarul să fie la adăpostul trebuinței sustrăgând sume modice urmării creditorilor», care ar fi la baza legii, nu are vr'o înrăurire, căci, pe deoparte, sunt imobile ale căror venituri abia sau chiar nu pot fi suficiente pentru modesta existență a unei persoane, iar pedeațăparte, dispozițiunile acestui articol vorbind de «sumele dăruite sau legate», fără a se ocupa deloc de importanța lor, permite astfel a se declara neurmăribile, fie chiar dacă ar fi în disproporție cu trebuințele donatarului sau legatarului;

Având în vedere că, ceva mai mult, veniturile imobilelor fiind valori mobiliare, sunt mobile și, dacă legiuitorul, prin art. 490 pr. civ., prevede că creditorii ce au dreptul de preferință, se vor plăti potrivit dreptului și rangului lor, nu s'a putut referi decât la drepturi de preferință ce există asupra imobilelor;

Având în vedere că, din contractul de donațiune, autentificat și transcris la tribunalul Ilfov, secția de notariat, sub No. 1357 din 1913, se constată că Al. Dristorian, astăzi decedat, dăruiește fiicei sale, Eliza D. Cibucky, la 10 Septembrie 1913, moșia Olăneasca, zisă și Budănești-Teiu, în care, între altele, se stipulează clauza: «venitul moșiei nu se poate urmări, nici cedă, fiind dat cu caracter alimentar»;

Având în vedere că, odată ce este constant că imobilul, ale cărui venituri s'au poprit, a fost dăruit cu caracter alimentar, neurmăribil și întrucât sumele cari s'au dăruit ori s'au legat datornicului, după dispozițiunile art. 408 pr. civ., nu se pot urmări și sechestră decât pentru datorii de alimente sau chirii, ceea ce nu pretinde creditorul Leo Perlman că ar avea creanță de această natură, poprirea înființată asupra acestor venituri urmează a fi invalidată;

Că, dar, așa fiind, această contestație, din această privință, este fundată.

Având în vedere că, în fine, procedura civilă prevăzând, în dispozițiunile art. 455, expresiunea «sumele și efectele», arată prin aceasta că poprirea nu poate avea ca obiect decât lucruri mobile corporale sau incorporale; că, prin urmare, chiar presupunând că veniturile imobilelor sunt imobile, cum prin măsura de

executare poprirea nu se poate efectua o urmare imobiliară, această poprire și din această privință este nulă;

Având în vedere că, deși textul art. 408 pr. civ., nu prevede nimic privitor la importanța sumelor dăruite, totuși doctrina și jurisprudența, ținând seamă de considerațiunile care sunt la baza lui, sunt de acord a recunoaște că, chiar dacă în contractul de donațiune se declară că venitul imobilului are caracter alimentar, trebuie încă a examina dacă realmente veniturile dăruite au acest caracter;

Având în vedere că, soții Cibucky se constată că au un venit anual, din contractul dotal de 6.000 lei, din contractul de arendă al moșiei Budănești-Teiu, de 18.000 lei; că, în afară de acestea, soțul, căpitan D Cibucky, mai are o leafă de 6.000 lei, în total un venit de 30.000 lei anual;

Având în vedere starea și pozițiunea socială a soților D. Cibucky, Curtea, apreciind, găsește că venitul de 30.000 lei nu are nimic de exagerat și că reprezintă echivalentul cheltuelilor pentru întâmpinarea trebuinței căsniciei lor;

Având în vedere că chiar presupunând că clauza de inezisabilitate, prevăzută în contractul de donațiune al moșiei Olăneasca, ale cărei venituri s'au poprit, ar fi nulă, soții D. Cibucky, prin contractul lor de căsătorie, alegând regimul dotal, au stipulat ca fondul dotal să fie inalienabil, cum și orice avere care i-ar mai surveni în timpul căsătoriei dela orișicine, să aibă caracter dotal inalienabil;

Având în vedere că inalienabilitatea fondului dotal cuprinzând și inalienabilitatea venitului acestui fond, care nu este decât un produs, un accesoriu al fondului dotal, rezultă că și veniturile lui nu pot fi cedate sau armărite;

Având în vedere că, dacă, în principiu, veniturile sunt, ca și fondul dotal, inalienabile, nu este mai puțin adevărat că folosința bunurilor fiind conferită bărbatului, în scop de a-și susține sarcinile căsătoriei, atunci când veniturile dotale ar depăși aceste necesități, ele ne mai corespunzând scopului, plusul lor se poate urmări; că în speță, venitul de 30.000 lei, Curtea, ținând seamă de starea și poziția socială a soților D. Cibucky, apreciind, găsește că abia este suficient pentru acoperirea cheltuelilor căsniciei;

Că, dar, așa fiind, și din această privință această contestațiune fiind fundată, urmează să fie admisă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier P. Hagiopol, admite apelul, etc.

Semnați: L. Munteanu, N. Bădescu-Roșiori,
I. Dimancea, P. Hagiopol.

PĂRERI ȘI DISCUȚIUNI

Ambulanța și ocoalele judecătorești

Desigur, legea judecătorilor de ocoale, a d-lui Toma Stelian, e una din cele mai bune legiuri de acest fel, din câte se cunosc în Europa. Numai citind criticile cari se aduc în Franța legii judecătorilor de pace de acolo, se poate constata cât progres a realizat legea noastră, care a obviat la toate inconvenientele și a dat satisfacție aproape la toate dezideratele exprimate în lumea juridică franceză. Dar timpul făcându-și opera lui, a scos la iveală și în legea noastră oarecare imperfecțiuni, cari reclamă imperios îndreptare, spre nu se știrbi valoarea totală a acestui frumos edificiu juridic. Vom arăta în acest articol una din părțile cele mai slabe ale legii, care impune acum cel puțin o reparație locală, dacă una mai radicală nu i se poate acum face. Vom vorbi prin urmare despre ambulanța judecătorilor de ocoale ¹⁾.

Numai cine este judecător de ocol rural poate să-și dea seama ce însemnează acest cuvânt, ambulanța. A-ți petrece jumătate din orice lună a anului pe drumuri; a călători la zile fixe, pe ploaia și noroiul primăverii sau al toamnei, pe gerul și zăpezile iernei, pe arșița și colbul verei, zeci de kilometri, pe adevărate drumuri de supliciu (mai ales la munte) și cu mijloace de transport adeseori barbare; a fi nevoit să mănânci și uneori să dormi prin sate, în localuri murdare și incomode, periclitându-ți sănătatea și amărându-ți sufletul; într'un cuvânt, a duce un traiu greu de nomad, fără a avea cel puțin siguranța de a ajunge vreodată la un liman, aceasta e, în puține și slabe cuvinte, pentru un judecător de ocol ambulanța.

Publicul mare, ca și ceilalți magistrați, o ignoră pur și simplu, ca pe un lucru ce nu-i privește. Cei cari au trecut prin ea și au avut fericirea să scape, în cel mai bun caz o uită, ca pe tot ce e trist și displăcut în trecutul vieții, dacă nu râd chiar de cei cari o fac, cântându-le frumusețile naturei, ca vulpea de țapul rămas în fântână. Numai cei cari sunt judecători la țară, îi simt toată povara și o poartă în tăcere, unii blazați, alții indignați și unii și alții eludând-o, pe cât e cu putință. S'a dus «perioada eroică» din primii ani ai legii, când judecătorul făcea ambulanța cu entuziasmul și cu sfințenia unui apostolat! Colindând pe dealuri și pe văi, el se gândește acum cu tristețe la viața sa rătăcitoare de care nu poate scăpa și cu invidie la viața se-

1) Chestiunea ambulanței judecătorești a fost mult discutată atât în Parlament, cu ocazia votării legii judecătorilor, cât și în publicistică. Menționăm aci numai cele scrise de d-l Corneliu Botez, în al său *Nou codice de ședință al judecătorului de ocol* (1908). Acest eminent publicist și înalt magistrat, care a adâncit cu o rară competență și cu o muncă admirabilă chestiunile privitoare la justiția de ocol, s'a declarat dela început adversar al ambulanței și i-a prevăzut rezultatele pe care le-a produs cu timpul.

dentară a colegilor săi dela oraș, despre cari de bună seamă își spune ca un alt Ahasverus:

*Beatus ille homo,
Qui sedet in suo domo,
Et sedet post fornacem
Et habet bonam pacem!*

Tristă și amarnică pentru judecători, să vedem cel puțin dacă ambulanța e binefăcătoare pentru justițiabili, dacă suferințele și jertfa martirilor se rescumpără prin izbăvirea obștei.

Se știe că unul din scopurile urmărite de legiuitorul dela 1908, prin reforma sa, a fost și acela ca să creieze o justiție cât mai apropiată de justițiabil, astfel ca ea să fie cât mai efitnă și mai expeditivă. Pentru a realiza această apropiere, legiuitorul a mers pe mai multe căi. Mai întâi a înmulțit considerabil numărul judecătorilor de ocol, astfel ca să fie cât mai multe focare de jurisdicție. În al doilea rând, a sporit foarte mult competența lor, astfel ca justițiabilii să meargă cât mai rar la jurisdicțiile mai depărtate, și în al treilea rând a redus pentru un mare număr de afaceri posibilitatea de apel, astfel ca jurisdicțiile apropiate să nu se transforme în jurisdicții provizorii.

Nesatisfăcut cu aceste măsuri însă, a creat și ambulanța, adică obligația pentru judecători de a se transporta în anumite zile și cel puțin de câte două ori pe lună, în fiecare comună din ocolul lor și acolo să-și îndeplinească atribuțiile care le sunt conferite prin lege (art. 6 și 58 l. j. o.).

Prin acest din urmă sistem, se căută a se atinge, cel puțin în parte, idealul care ar trebui să domnească într-o societate bine organizată, anume acela de a se pune la îndemâna tuturor membrilor ei, fie dela orașe, fie dela sate, bunurile sociale elementare ca instrucția, serviciul medical, justiția, etc., întocmai ca și bunurile naturale, apa, gazul, electricitatea, etc.

Ea are mai ales în vedere micile afaceri atât civile, cât și penale, pentru cari orice străgănire și cheltuială a părților ar fi constituit o adevărată piedică de a se judeca, precum și acțiunile posesorii cari, prin natura lor, se judecă mai bine la fața locului, decât la reședință.

Ambulanța apare astfel ca un substitutiv al vechilor judecătorii comunale dinainte de 1908, alecătuite din primarul comunei și doi jurați aleși dintre consăteni. Aceste judecătorii aveau avantajul că reprezentau o justiție locală și pe înțelesul țărănimii, însă din cauza sistemului electiv de recrutare al judecătorilor, se pare că n'au dat probe de independență și corectitudine. Aceasta a fost vina capitală care li s'a adus și care a atras desființarea lor, căci în ce privește ignoranța lor juridică, nu constituia, la drept vorbind, o incapacitate. Într'adevăr, pentru micile afaceri bănești până la 50 lei, pentru care proba cu martori e admisibilă, nu e

nevoie de cine știe ce cunoștințe juridice, mai ales în viața juridică dela sate, care e foarte puțin dezvoltată; deasemenea, în penal, pentru pedepsirea micilor contravențiuni, iar în ce privește acțiunile posesorii, rolul lor se mărginează numai în a menține în stăpânire pe acel care a posedat ultimul an, lucru de asemenea ușor de stabilit.

Destul e că discreditul lor, mai ales în urma răscoalărilor din 1907, și care însemnau falimentul dreptului la sate, crescuse într'atât, încât legiuitorul, în loc de a căuta să le modifice organizația, le-a suprimat de tot; iar în locul lor a înființat acest sistem al ambulanței judecătorilor de ocol, care apare ca un fel de patrulare a autorității pe la sate, spre a învăța ordinea și respectul legilor.

Nu vom enumera toate avantajile pe cari le prezintă ambulanța pentru săteni¹⁾. Aceste avantagii, chiar când sunt reale, s'a dovedit însă că sunt dublate cu unele defecte de așa gravitate încât constituiesc niște adevărate viții redibitorii ale ambulanței.

Iată câteva:

Din cauza ambulanței se degradează magistrații, ceea ce în urmă are o repercusiune în rău asupra legii însăși. Orice om, cât de robust, nu poate, într'adevăr, duce mult timp o astfel de viață chinuită și neregulată. Aceleași și aceleași drumuri plicticoase și obositoare, lipsa de confort și de igienă cu care e obicinuit, intemperările, etc., compromit în cele din urmă sănătatea magistratului și-l doboară înainte de vreme. Intrebați pe judecătorii de ocol mai vechi, cari au făcut ambulanță dela începutul ei, și veți vedea că majoritatea lor s'au ales de pe urma ambulanței cu diferite boli de stomac, de plămâni, reumatisme, etc.

Prin profesiunea lor, judecătorii ar trebui să fie niște oameni de reflexiune și de studiu, niște cerebrali. Se știe însă că creierul nu poate munci și elabora idei decât în repaosul corpului și în liniștea odăiei. Când corpul e agitat dela un capăt al zilei la altul, inteligența scade și facultatea de studiu se pierde. Iată prin urmare de ce, pentru folosul și prestigiul ei, justiția trebuie să fie sedentară, nu ambulatorie. Prin sistemul actual, chiar dacă justiția devine mai efitnă, ea pierde însă din calitate și devine mai inferioară. Judecătorul, amorțit și enervat de drum, indispus de umilința și sgomotul sălei în care trebuie să judece și unde de obicei sunt concentrate toate serviciile primăriei (telefon, poștă, etc.), fără putință de a chibzui soluția proceselor, căci nici loc, nici timp, nici cărți pentru o asemenea chibzuință nu are la comune, va judeca la repezeală, gândindu-se să ajungă cât mai curând acasă, va face numai o «apariție judiciară» pe la comune, după cum spiritual s'a exprimat un orator în Cameră,

¹⁾ Vezi, în ce privește avantajile ambulanței, articolul din *Dreptul* No. 23 din 1915 pag. 220, al d-lui G. Nedeleu, *ad notam*.

și va da cărți de judecată pripite și proaste. Acest obicei se va resfrânge apoi chiar asupra judecării proceselor dela reședință.

Judecătorii de ocol s'au pus într'adevăr par'că la o întrecere de viteză în judecarea proceselor. Cine nu termină o ședință de 40—50 procese într'o dimineață, trece drept un judecător de modă veche și deșteaptă zâmbetul colegilor. Și când te gândești că oamenii cari vin înainte dela cine știe ce depărtări, s'au gândit săp-tămâni și luni întregi la judecată, la modul cum se vor prezenta și vor vorbi înaintea judecătorului, pentru ca atunci când ajunge în fața lui să-l vadă răstindu-se și tăindu-le scurt vorba, pentru ca, desorientați, să răspundă apoi după placul său!

Dar, chiar celeritatea, din care legiuitorul dela 1908 a făcut o condiție esențială a justiției, suferă din cauza ambulanței. Intr'adevăr, în timp ce judecătorul se ocupă a distribui justiția la cei câțiva justițiabili din comunele unde merge în ambulanță, se neglijează reședința judecătorei, unde temporizează afaceri mai numeroase și mai însemnate ale justițiabililor din întreg ocolul. E practică generală pe la judecătorii ca, în zilele de ambulanță, să nu se fixeze procese la reședință, chiar la judecătoriile unde sunt ajutori, fiindcă aceștia pot fi delegați la alte judecătorii, sau sunt ocupați cu alte lucrări, sunt în concediu, etc. Scădeți prin urmare zilele de ambulanță, zilele consacrate pentru lucrările de cancelarie, sărbătorile, și va rămâne foarte puține zile destinate proceselor dela reședință. De aceea, la reședință se dau termene lungi și toate lucrările suferă întârziere. Nu mai vorbim de aceste timpuri anormale, când, din cauza concentrărilor personalului judecătorec, s'a produs o adevărată dezorganizare în aparatul justiției. Dar, chiar în timpurile normale, sunt multe judecătorii cari dădeau termene după luni de zile, întocmai ca și la tribunale. Uneori, din cauza ambulanței, se întâmplă că chiar procesele sorocite la comune să sufere întârziere, fiindcă uneori, mai ales toamna și iarna, judecătorul nu se poate transporta, și atunci iată zile cari se pierd în zadar, fiindcă judecătorul nu lucrează atunci nici la comune, nici la reședință, unde nu s'a fixat nimic ¹⁾.

Un alt inconvenient al ambulanței e și acela că a

1) Nu trebuie a se calcula zilele în care nu s'a efectuat ambulanța numai după rapoartele trimise la Minister de judecatori, dealtfel, destul de numeroase erod și acelea. Trebuie ținut seamă însă, că mulți judecători nu fixează procese la comune decât odată pe lună și nu se transportă decât în această zi, fără a mai raporta netransportarea lor în zilele când nu sunt procese. Notăm tot aei că mulți judecători, interpretând restrictiv legea, nu judecă la comune unele infracțiuni, ca, de pildă, insultele (art. 300, 396 alin. 2 c. p.), loviri în cărciumă (art. 238 alin. 2 c. p.), micile distrugerii (art. 393 alin. 1 c. p.) și alte contravențiuni din legile speciale. Deasemenea, nu convoacă acolo consiliile de familie ale tutelelor, iar în ce privește cercetările locale din procesele posesorii ce se judecă la comune, delegă cu efectuarea lor pe ajutor sau pe stagiar, pe care trebuie să-l aducă părțile dela reședință, astfel că se împuținează foarte mult lucrările de făcut la comune.

sporit considerabil numărul proceselor și a contribuit a dezvoltă spiritul de litiganță în popor. Se știe că, prin legea dela 1908, sătenii au fost scutiți de orice taxe fiscale pentru acțiunile mobiliare până la 300 lei și pentru cele imobiliare privitoare la pământurile date după legile de împrumut. Spre deosebire de orășeni, justiția e prin urmare pentru ei absolut gratuită. Cu sistemul ambulanței fiind scutiți și de orice trudă cu transportul, se produce o adevărată încurajare a face procese. Fiindcă cine nu e ispitit să-și încerce norocul, știind că nu pierde nimic? Dreptatea, ca orice bun de pe lumea asta, trebuie dobândită cu eforturi și cheltuială, altfel procesele se înmulțesc ca ciupercile pe terenul social. Și se pare că ambulanța a început a produce această recoltă. Dovadă sunt statisticele Ministerului de justiție.

În fine, mai adăogăm că, din cauza ambulanței, legiuitorul a fost nevoit să înmulțească foarte mult numărul judecătorilor de ocol, menținând același numărul locurilor de pe treptele superioare ale magistraturei. Din această cauză s'a produs acea congestionare a treptelor inferioare, acele «friguri ale avansărilor», cu rezultate așa de rele pentru întreg corpul magistraturei, despre cari am vorbit cu altă ocaziune.

Deși combătută la înființarea ei de cei mai distinși juriști și oameni politici ai noștri, ca d-nii Al. Marghiloman, Tache Ionescu, C. G. Dissescu, C. C. Arion, etc., ambulanța odată născută, a continuat însă să trăiască și, ca printr'un miracol, în țara noastră a tuturor variațiunilor legale, ea continuă să trăiască, înfruntând chiar guverne cari o dușmăniseră, fără să pătinească cătușdepuțin.

Va mai continua totuș ca să trăiască multă vreme?

Cine o poate ști? Fiindcă însă e vremea profetiilor, predicăm că va muri în războiu, când acesta va cuprinde și țara noastră, ceea ce desigur că se va întâmpla.

Până atunci și fiindcă codul civil oprește pe moștenitori a regulă succesiunile încă nedeschise, să ne ocupăm mai bine a vedea ce modificări i s'ar putea aduce spre a o face mai suportabilă pentru judecători, fără a păgubi în același timp pe justițiabili.

În primul rând, propunem să se facă o nouă împărțire judecătorească a țării în ocoale, fără a se mai ține seamă ca acum de limitele județelor, cu alte cuvinte, să nu se mai păstreze coincidența între diviziunile judiciare și cele administrative. Această coincidență nu e deloc necesară și nu vedem care e rațiunea ei de a fi. Din punct de vedere judiciar, comunele formează judecătoriai aparte, independente de autoritățile administrative. De sigur că tribunalele nu vor mai purta titlatura de ale județelor, ci pur și simplu denumirea orașelor de reședință, și vor cuprinde în jurisdicția lor toate ocoalele judecătorești a căror reședință e în județ.

Avantajele acestei modifi a iuni sunt numeroase  i destul de însemnate. Mai  nt ai, s'ar pute a face o diviziune mai echitabil a a ocoalelor judecătorești, astfel ca toate s a fie aproximativ egale  i distan a de la sediu la comunele periferice s a fie la toate cam aceea .

Ast azi sunt ocoale cari au comunele lor la o depărtare de peste 40 km. de re edin a ocolului din care fac parte  i numai la c tiva km. de re edin a ocolului limitrof. Voiu cit  numai c teva exemple, pe care le cunosc din experien a personală, regret nd că nu am la dispozi ie o hart a a ocoalelor spre a fi mai documentat.

 n județul Neam u, comuna Petricani, e la o distan a de circa 35 km. de Războieni, re edin a ocolului din care face parte  i numai la vre-o 4 km. de Tg.-Neam u, re edin a ocolului limitrof.

 n județul R.-Sărat, comuna M ndre ti, apar in nd ocolului Cote ti, la vre-o 20 km. de Cote ti  i la vre-o 10 km. dincolo de Foc ani,  i spre a fi vizitată din Cote ti, trebuie a travers  Foc anii, adică capitala jude ului vecin. Alte două comune din acela  ocol, Vîrteşcoiu  i Bro teni, se află la aprox. la 18 km. de Cote ti  i numai la 2—3 km. de Odobe ti, de care le desparte numai Milcovul.  n fine, o altă comună Andria u, se g se te la o depărtare de 40 km. de re edin a ocolului (drum greu prin munte accesibil numai călare,  i care reclamă pentru dus  i întors 2 zile de ambulanța numai la această singură comună)  i în schimb la o distan a numai de vre-o 10 km. de N ruja, re edin a ocolului vecin din județul Putna.

 n județul Putna, o localitate destul de însemnată, M r e tii, t rg  i nod de cale ferată, care ar fi foarte r vnit  de magistra i, nu are judecătorie, din cauză că e situată la marginea jude ului. Acela  lucru cu N moaloasa, de asemenea t rg, care fiind situată la marginea jude ului, judecătoria a fost stabilită într'un sat Suraia, mai la mijlocul ocolului.  i exemple pentru a  nveder  această rea alcătuire a ocoalelor judecătorești, sunt aproape tot a a de numeroase c te ocoale sunt. Iată unul ultim: două judecătorii, aceea a ocolului I  i al II din R.-Sărat, am ndou  rurale. Primul ocol are în jurisdicția sa ora ul  i 5 comune învecinate. Ocolul II, mai puțin favorizat, are 16 comune  i e excentric ocolului I, cu alte cuvinte, pentru a merge în comunele sale, judecătorul ocolului II trebuie să treacă prin comunele altui ocol. Unele din cele 16 comune sunt la depărtări foarte mari, ca, spre pildă, Nisipurile, la 42 km. de re edin a, sau M rg rite tii, la 25 km.  n munte, fără drum de trăsură. Ambulanța îl costă pe judecătorul ocolului II, dacă n'ar ave  trăsură proprie, cel puțin 300 lei lunar, adică de vre-o 3 ori diurna, pe când judecătorul ocol. I nu cheltue te nici a 3-a parte din diurnă.

O nouă alcătuire a ocoalelor judecătorești în afară de cadrele jude elor, ar u ur  mult ambulanța, fiindcă

ar pute a face ca ocoalele s a fie mai egale, mai rotunde  i cu re edin a mai apropiată de centru, ceia-ce ar fi profit  i comoditate atât pentru justi iabili, c t  i pentru magistra i. Pentru justi iabili fiindcă s'ar mic or  depărtarea între ei  i re edin a judecătoriei, pentru magistra i fiindcă s'ar înlesni ambulanța  i în acela  timp s'ar pute a alege ca re edin e de judecătorii, localit i mai mari, în cari traiul ar fi mai comod. Desigur că în alcătuirea ocoalelor va trebui să se  in  seamă nu numai de întindere, ci  i de mijloacele de comunica ie, de reliefu solului  i de densitatea popula iunii, pentru ca cifra afacerilor s a fie aproximativ aceea  la toate ocoalele  i cursul justiției s a fie c t mai repede  i mai uniform.

Pentru o bună administra ie a justiției, dispozitivul circumscrip iilor judiciare trebuie s a fie altul dec t al celor administrative.

 n al doilea rând, ar fi bine să se desfiin eze ambulanța la comunele prea apropiate de re edin a, de ex. până la o depărtare de 8—10 km. Cu acest mijloc, fără ca justițiabilii s a sufere prea mare str g nire  i cheltuială, s'ar u ur  sarcina judecătorului, care s'ar mai liberă de ambulanța c teva zile pe lună  i ar puteà în acel timp fixă procese la re edin a, acceler nd astfel lucrările.

 n fine, judecătorul s a nu mai fie obligat a fi  nso it în ambulanța de un grefier, iar sarcina acestuia s a îndeplinească la comune notarul respectiv. După cum la re edin a arhivarul poate înlocui pe grefier în caz de lipsă sau împiedecare a acestuia, să se permită acela  lucru  i la judecătoriile comunale, unde rolul de arhivar îl  ndepline te notarul. Pe l ng  că lucrările de efectuat la comune sunt foarte simple  i u or de  nv tat, apoi de multeori notarii sunt condeie mai bune decât grefierii  i uneori chiar în starea actuală lucrează în locul acestora, care- i pun numai semnătura.

Ne mai fiind nevoie de grefier la comune, judecătorul ar fi scutit s a mai aibă în sarcina sa transportul  i  ntre inerea lui în ambulanța  i la multe judecătorii s'ar puteà chiar desfiin a al doilea post de grefier, realiz ndu-se astfel în bugetul Ministerului, oare-care economie, fără nici un prejudiciu pentru cursul justiției.

Supunem aceste observa iuni  i propuneri aten iei celor în drept.

N. NEGRU

BIBLIOGRAFIE

Ce este Encyclopedia Dreptului, de Const. G. Dissescu, profesor universitar, fost decan al Facult ei de Drept din Bucure ti.— O bro ur  în 8° de 88 pagini.

Se află de v nzare la tipografia Curții Regale, F. G bl Fii, strada Regală, 19, Bucure ti. Pre ul lei 2,50